

právního důkazu, dle délky svých břehů právo na polovinu vody kolem tekoucí mají, přináležejí tedy každému z těchto majitelů sekání ledu z polovice (§ 14 říšs. z. vod.). Pokládá-li se právo sekati led za právo každému přináležející a namítá-li naproti tomu však třetí osoba, že voda její soukromou vodou jest, aneb že jí výhradné právo sekati led náleží, jedná a rozhoduje o obou námitkách úřad politický (výn. min. orby ze dne 13. června 1880, č. 3.206).

Nařízením min. obch. ze dne 13. prosince 1892, č. 221 ř. z. bylo sekání ledu na dunajském průplavu v celém rozsahu bezvýjimečně zakázáno. Otázka ve příčině nároku na led z ledovců jest velmi sporná. Peyrer odvolává se na § 286 o. o. z. a odvozuje z něho, že nárok na ledovce a led z ledovců, pokud není ve zvláštním případě soukromý nárok prokázán, státu přiřknut býti musí, že však dle rakouského práva činiti jest rozdíl, sluší-li ledovce a led z ledovců za »jmění státní« nebo za »veřejný majetek« považovati. Kde ledovce za nemovitě jmění státu prohlášeny jsou, jako v Tyrolsku (dv. dekr. ze dne 7. ledna 1839, sb. z. s. č. 325), aneb kde jako takové do knih pozemkových zaneseny jsou, považuje se led z ledovců za příslušenství tohoto jmění.

Se stanoviska trestních o práva jest otázka neoprávněného sekání ledu sporna; kdežto praxe v něm často krádež spatřuje, zbývá přece otázka, zda-li při veřejných vodách sekání ledu za krádež považovati lze čili nic. Při soukromých vodách musilo by se dříve vyšetřiti, zda-li pachatel věděl, že se v daném případě o soukromou vodu jednalo.

Legalisace listin.

I. Pojem.

Legalisace jest ověření pravosti podpisu na listině před soudem neb u notáře. Úřední vysvědčení, jež na této listině jest vydati, zove se »doložkou legalisační«.

II. Listiny soukromé, které sice v tuzemsku, však mimo zemi korunní, ve které soud sídlo má, vydány jsou, musí úředně ověřeny býti, aby ve věcech nesporných před soudem průvodní moc měly; při listinách zvláště důležitých může se legalisace i tenkrát žádati, byly-li tyto sice v téže zemi korunní, však mimo sídlo soudu zřízeny. Ve příčině moci průvodní, listin v cizině zřízených dlužno řídit se danými předpisy (§ 8 říz. ve v. nesp.). Ověření pravosti podpisu na listinách vyhledávají výslovně mnohé zákony, tak na př. zákon obchodní, knihovní atd.

III. Příslušnost a řízení.

Legalisace podpisů přísluší dle § 92 jur. nor. okresním soudům a městským delegovaným okresním soudům bez omezení příslušnosti a dle § 76 not. ř. notářům. Dle § 285 říz. ve v. nesp. a § 79 not. ř. záleží řízení v podstatě v tom, že žadatel, jehož totožnost, je-li neznámý, dvěma svědky zjištěna býti musí, listinu u přítomnosti úřední osoby vlastnoručně podepíše, po případě na listině se nalézající podpis za svůj uzná; o tom sepíše se protokol a na listině k ověření předložené připojí se vysvědčení. Soudy nejsou oprávněny žádosti za legalisace odmítnouti (výn. min. sprav. ze dne 8. února 1877, č. 1446).

IV. Svědci totožnosti.

Ženy jsou neschopny při legalisaci totožnost osoby dosvědčiti (roz. nejv. s. dv. ze dne 2. září 1875 č. 8878 sb. »Gl. U.« č. 5845). Úředníci a služebnictvo notáře nemohou rovněž totožnost při legalisaci dosvědčiti.

(roz. nejv. s. dv. ze dne 9. října 1879 č. 6769, viz časop. »Not. Zeit.« č. 42 a 44 z r. 1879). Zákon ze dne 4. června 1882 č. 67 ř. z. obsahuje ustanovení, ve kterých případech není třeba ověření podpisů na listinách knihovních (§ 31 knih. z.) a dále ustanovení ve příčině usnadnění důkazu totožnosti osoby, jejíž podpis ověřen býti má. Při legalisacích v tomto zákoně uvedených může též osoba ženská jako druhý svědek totožnost dosvědčiti (§ 4 cit. z.). S tímto zákonem a ustanoveními § 31 zák. knih. souvisí též výn. min. sprav. ze dne 15. února 1872 č. 1992, ze dne 15. května 1873 č. 249 a výn. ze dne 8. února 1877 č. 1446.

V. Styk mezinárodní.

Ohledně legalisace listin v cizině zřízených platí následující předpisy:

1. Listiny z cizích obcí zaslané, ve kterých buď rakouský vyslanec nebo konsul se nalézají, mají jen tenkrát platnost, když vyslanectvem nebo konsulátem legalisovány jsou. Strana má na vůli listinu dáti legalisovati vyslanectvem nebo konsulem cizí moci, rakouskou vládou uznaným, v jejíž území listina zřízena byla (dv. d. ze dne 9. ledna 1809 sb. z. s. č. 880, ze dne 8. února 1812 sb. z. s. č. 971, ze dne 16. dubna 1818 sb. z. s. č. 1436, ze dne 20. října 1837 sb. z. s. č. 234 a ze dne 22. ledna 1838 sb. z. s. č. 249).

2. Listiny soudy a úřady v Bosně a Hercegovině zřízené jsouce úřední pečeti a obsahují-li výrok rozhodčího soudu, mimo to i visem okresního představeného neb jeho zástupce opatřeny, nevyžadují ověření. Listiny vydané podřízenými úřady a orgány mají potřebí ověření představeného úřadu. Soukromé listině připojené ověření soudu nemá dalšího ověření zapotřebí (nař. ze dne 3. srpna 1887 č. 99 ř. z.).

3. Dle smlouvy legalisační mezi Rakousko-Uherskem a německou říší ze dne 25. února 1880 č. 85 ř. z. a nař. min. sprav. ze dne 12. února 1881 č. 13 ř. z. a 29. srpna 1881 č. 93 ř. z. nemají potřebí ověření listiny, civilními nebo vojenskými soudy ve sporných i nesporných občanských záležitostech a ve věcech trestních zřízené, jakož i listiny soudním listinám na roveň postavené, jsou-li úřední pečeti opatřeny. Listiny zřízené notáři, soudními vykonavateli, pomocnými úředníky soudními, obchodními úředníky a hypotečními úředníky vyhledávají ověření soudu úředního bydliště zřizovatelova. Výtahy z knih kostelních vyžadují ověření příslušného civilního soudu a stvrzení téhož, že zřizovatel ku vydání výtahu oprávněn jest. Listiny vyšším státním nebo církevním, správním úřadem zřízené neb ověřené nevyžadují dalšího ověření. Soukromé listině připojené ověření příslušným úřadem nevyžaduje další legalisace.

4. Ku legalisaci podpisů úřadů v Elsasku a Lotrinsku na listinách obchodních tam zřízených jsou oprávněny konsulární úřady ve Frankfurtě n. M., Karlsruhe a Manheimu (výn. min. sprav. ze dne 1. prosince 1879 č. 17.589). Dle článku 9. státní smlouvy ze dne 11. prosince 1866 č. 167 ř. z. mezi Rakouskem a Francií uzavřené mohou obapolní generální konsulové, konsulové, místokonsulové a konsulární jednatelé legalisaci kteréhokoli druhu listin, úřady neb funkcionáři jich země zřízených, předsevzítí.

5. Totéž ustanovení platí též pro konsulární funkcionáře italské (smlouva ze dne 15. května 1874 č. 96 ř. z. z r. 1875), portugalské (smlouva ze dne 9. ledna 1873 č. 135 ř. z. z r. 1874), srbské (smlouva ze dne 6. května 1881 č. 89 ř. z. z r. 1882) a spojených států

severoamerických (smlouva ze dne 11. června 1870 č. 116 ř. z. z r. 1871). Ohledně této sluší podotknouti, že v jednotlivých soudních okresích pečeť veřejného notáře tam úřadujícího již důkazem jest; zasílají-li se však listiny mimo zemi, žádáno býti může další ověření nebo potvrzení dle toho, jaký panuje obyčej u soudu, kterému se listina posílá; listiny určené ku použití mimo zemi, které jsou veřejnými notáři legalisovány, ověří státní departement ve Washingtonu jen tenkrát, když opatřeny jsou velkou pečeti dotýčného státu.

6. Ve příčině Srbska vytknouti sluší, že dle smlouvy shora zmíněné soukromé listiny soudy srbskými zřízené neb jimi legalisované žádné další legalisace potřebí nemají, kdežto listiny notáři, soudními vykonavateli a jinými soudními funkcionáři zřízené soudně legalisovány býti musí.

7. V Itálii byly pro praesidia vrchních zemských soudů v Terstu, Innomostí, Zadru a Štýrském Hradci a pro praesidia apelačních dvorů v Miláně, Brescii a Benátkách nařízením ministra spravedlnosti ze dne 28. srpna 1878 č. 114 ř. z. úlevy ohledně legalisace zavedeny.

8. Na základě smlouvy ze dne 17. května 1857 č. 74 ř. z. z r. 1858 musí listiny zřízené v Persii divan-chanem, po případě příslušným místním úřadem, a kde se rakouský konsulat nalézá, i tímto podepsány býti.

9. Legalisace uherskými notáři předsevzaté nevyžadují dalšího ověření (výn. min. sprav. ze dne 6. srpna 1877 č. 10.546).

VI. Listiny soudy první stolice neb notáři a notářskými komorami legalisované, kterých v cizozemsku použito býti má, musí dalším ověřením předsedy vrchního zemského soudu opatřeny a předepsanou cestou ministerstvu spravedlnosti předloženy býti, které je odevzdá ministerstvu zahraničních záležitostí. Jen listiny, presidenty vrchního soudu a zemského a obchodního soudu ve Vídni legalisované, mohou bezprostředně ministerstvu zahraničních záležitostí předloženy býti (nař. min. sprav. ze dne 13. února 1854 č. 40 ř. z.).

VII. Poplatky.

Poplatek kolkový za legalisaci zapraví se tím způsobem, že se kolek rovnající se poplatku na listinu, jež ověřena býti má, přilepí a legalisační doložkou přepíše. Podání a protokoly, obsahující žádost za legalisaci, jsou poplatku prosty (výn. min. fin. ze dne 28. března 1854 č. 70 ř. z.). Legalisace listině připojené považují se za části listiny této, které zvláště kolkovány býti nemusí (§ 34 e, popl. z. výn. min. fin. ze dne 17. března 1873 č. 6424). Úřední legalisace podpisů na kvitancích úrokových z obligací, vojenskou kauci svatební za předmět majících, se nekolují (výn. min. fin. ze dne 25. září 1883 č. 154 a č. 155 ř. z.). Legalisace podpisů na listinách rukojemských a zástavních při uvěřování daně z kořalky a cukru jsou dle zákona ze dne 20. června 1888 č. 95 a 97 ř. z. poplatku prosty (výn. min. fin. ze dne 12. ledna 1889 č. 39.436).

Legalisace veřejnými úřady provedené podléhají kolku 1 zl. za stvrzení pravosti jednoho podpisu a 50 kr. za současné stvrzení dalších podpisů stran (p. s. 66, a, aa, bb popl. z.). Soudní legalisace podpisů na knihovních listinách podléhají však kolku 36 kr. bez rozdílu, zdaž současně jeden nebo více podpisů stran na téže listině ověřeno jest (zák. ze dne 25. července 1871 č. 1 ř. z. z r. 1872 a výn. min. fin. ze dne 7. května 1872 č. 13.555). Legalisace reversů ku vstupu do vojště nebo námořnictva nejsou kolku prosty (výn. min. fin. ze dne 27. srpna 1879 č. 20.788).

Legalisace notáři provedené podléhají kolku 50 kr. za stvrzení jednoho podpisu strany a 25 kr. za současné stvrzení dalších podpisů stran (p. s. 66 b, popl. z. v. mín. fin. ze dne 18. srpna 1875 č. 20.788); notářské legalisace na listinách knihovních podléhají bez rozdílu kolku 10 kr. (zákon ze dne 25. července 1871 č. 1 ř. z. z r. 1872 a v. mín. fin. ze dne 7. května 1872 č. 13.555). Další legalisace podpisu notářova a podpisu svědků nepodléhá kolku (nař. mín. ze dne 27. listopadu 1858 č. 223 ř. z.). Cizozemské legalisace jsou částí listiny a tudíž kolku prosty (p. s. 66 popl. z.). Ověřovací doložky na poštovní plné moci ve smyslu § 17 návodu o službě listonošů (nař. mín. obch. ze dne 30. září 1880 č. 30.242) jsou rovněž sprostěny kolku (roz. mín. fin. ze dne 25. června 1887 č. 34.259, příl. pro Čechy č. 1 s. z. z r. 1888).

Legitimace nemanželských dětí.

I. Pojem a druhy.

Legitimace nemanželského dítěte jest uznání jeho za rovnoprávné s dětmi manželskými. Legitimace může nastati:

1. Odstraněním překážky manželství nebo tím, že se dokáže, že manželé beze své viny o překážce té vědomosti neměli (t. zv. manželství putativní). Tento způsob legitimace předpokládá neplatnost manželství, a stačí, když pouze jeden z manželů dokáže, že o překážce manželství vědomosti neměl (§ 160 o. o. z. cís. nař. ze dne 3. června 1858 č. 92 ř. z.).

2. Dodatečným manželstvím (per subsequens matrimonium). Předpokládá se tu platné manželství, a legitimace jeví se jako přímý následek uzavření manželství.

3. Svolením zeměpána (per rescriptum principis). V tomto případě musí rodiče souhlasně a, zemřela-li matka, otec žádost podati, chtějí-li, by dítě předností jich stavu a práva dědického ku jmění, o němž volně pořizovati mohou, účastným se stalo (§ 162 o. o. z.). K tomu jest též zapotřebí svolení dítěte, aneb je-li toto pod mocí poručenskou neb opatrovnickou, svolení poručenského neb opatrovnického úřadu, který před udělením tohoto svolení poručníka neb opatrovníka vyslechnouti musí (§ 263 říz. ve v. nesp.).

II. Spolupůsobení úřadů.

Legitimace pod č. 1 a 2 uvedená (§§ 160 a 161 o. o. z.) přísluší úřadům politickým. O tom obsahují výslovné ustanovení výnosy mín. vnitra ze dne 24. září 1857 č. 11.654 a mín. sprav. ze dne 8. ledna 1855 č. 321. Nejv. soudní dvůr prohlásil (nál. ze dne 4. května 1852 č. 10.774 časopis »Ger. Zeitung« č. 118 z r. 1855), že legitimace dodatečným manželstvím z pravidla na základě skutečností v matrice narození a sňatků obsažených se dítí musí a obsahuje-li prvnější neúplná nebo nepravá udání, že opravení nebo doplnění přísluší politickému úřadu, na který vedení a stálý přehled rejstříků narození, sňatků a úmrtí přeneseny byly. Provedená legitimace musí se v matrice narození poznamenati, při čemž jest zanésti jméno otcovo a zároveň připomenouti, že rodiče sňatek uzavřeli (roz. ze dne 7. června 1877 č. 5957 sb. »Gl. U.« č. 6498). Popírá-li se legitimace v základě povolení politického úřadu do matriky zanesená, přísluší rozhodnutí o tom soudům (roz. ze dne 2. dubna 1880 sb. »Gl. U.« č. 8738). Dvorní dekrety ze dne 27. dubna 1820 č. 11.776 prov. sb. z. pro Halič s. 143 ze dne 12. srpna 1830 prov. sb. zák. pro Čechy s. 510 a ze dne